

Generálne zhromaždenie 6. júna 1981 v Dullikene, Švajčiarsko

Správa predsedu ÚSKI o činnosti organizácie za obdobie od 30. júla 1977 do generálneho zhromaždenia 6. júna 1981 v Dullikene, Švajčiarsko

Úvodom s radosťou načim spomenúť skutočnosť, že naše dnešné gén. zhromaždenie sa koná vo vzácnom jubilejnom roku ÚSKI. Iba dva mesiace a dva týždne nás delia od 60. výročia založenia Ústredia slovenského katolíckeho študentstva (ÚSKŠ). ÚSKŠ bolo v r. 1921 jedným z národných, zakladajúcich členov medzinárodného hnutia katolíckych študentov a intelektuálov Pax Romana.

Naše terajšie ÚSKI je právnym a ideovým pokračovateľom ÚSKŠ. Veď aj Smena, denník SÚV SZM, ktorá 12. januára 1981 v článku "Nereálne kalkulácie emigrantov" nepriateľským spôsobom napadla ÚSKI, priznáva, že "program ÚSKI vychádza z katolíckej sociálnej doktríny a zo snahy premietnuť nadčasové pravdy Svätého písma do politických, ekonomických kategórií a teórií". Kiežby Smena mala pravdu, že "ÚSKI vo svojej činnosti prekračuje národný rámec a jeho program je programom humanizácie sveta"!

Dnešné gen.zhromaždenie ÚSKI je v poradí šieste: prvé bolo 7. augusta 1962 v Ríme, na ktorom došlo k zlúčeniu sekcie študentov (ZKŠvZ - Združenie katolíckeho študentstva v zahraničí) a akademikov do spoločnej organizácie - terajšieho ÚSKI; druhé bolo 12. sept. 1963, tretie 3. júla 1966 a štvrté 4. júla 1971 v Ríme a piate 30. júla 1977 v Känigsteine, Nemecko.

Všeobecne možno činnosť ÚSKI od 1. gén. zhromaždenia v r. 1962 charakterizovať vo forme troch vývojových fáz:

Obdobie 1962 - 1971 predstavuje fázu zachovania prítomnosti mena slovenskej organizácie na medzinárodnom fóre Pax Romana.

Počas rokov 1971-1977 išlo o fázu oživovania činnosti na úzkej báze niekoľkých jednotlivcov, najmä funkcionárov.

Roky 1977 - 1981 možno právom nazvať fázou pracovného štartu na širšej báze.

Dnes sa schádzame v nádeji, že ďalší úsek činnosti ÚSKI bude fázou aktivity na širšej báze v slovenskom prostredí v zahraničí, a to všade, kde Slováci žijú, s dôrazom na medzinárodné kontakty.

Stručný chronologický prehľad akcií ÚSKI:

1977:

Ešte v tomto roku splnil ústredný výbor 1. uznesenie 5. gén. zhromaždenia (do 180 dní vydať podrobný organizačný poriadok k novým stanovám, ktoré vstúpili do platnosti 30. júla 1977): 1. októbra, po schválení všetkými členmi ústredného výboru, nadobudol organizačný poriadok platnosť a bol doručený spolu so stanovami ÚSKI všetkým členom. Ústredný výbor dal taktiež stanovy spolku zaregistrovať u príslušného švajčiarskeho úradu (s patričnými poplatkami), takže od r. 1977 ÚSKI figuruje v zozname spolkov vo Švajčiarsku.

26.-27. novembra v rámci akcie "Ausländer-Sonntag" predseda ÚSKI kázal pre švajčiarskych katolíkov v Bazileji na tému Religiozita dnešných kresťanov na Východe a Západe. Poukázal na umlčanú katolícku Cirkvev na Slovensku.

1978:

Členovia ÚSKI aktívne spolupôsobili v programe Veľkonočného stretnutia mladej slovenskej generácie v Münstertale, Nemecko ("Tatry 78").

V dňoch 15. - 21. mája sa viacerí členovia zúčastnili na gen. zhromaždení Svetového kongresu Slovákov vo Washingtone. ÚSKI zastupoval predseda, ktorý využil svoj pobyt v USA,

okrem návštevy viacerých slovenských centier, hlavne na získavanie nových členov ÚSKI a na pokus o založenie oblastnej odbočky ÚSKI v USA so sídlom v New Yorku. Prvá schôdza bola 11. júna na fare sv. Jána Nepomuckého. Tu vytvorili prípravný výbor na čele s Dr. Kováčikovou, ktorá prejavila iniciatívu už počas gén. zhromaždenia Svetového kongresu Slovákov vo Washingtone.

30.sept. - 1.okt. bolo v Dullikene pracovné stretnutie členov ÚSKI z Európy a Zámoria, ktoré bolo spojené s duchovnou obnovou. Na programe pracovnej časti bol rámcový plán činnosti organizácie na roky 1978 - 1981. Na stretnutí bolo 60 účastníkov. Hlavní referenti boli: prof. Dr. J. Kirschbaum (referát v jeho neprítomnosti prečítal predseda), prof. Dr. V. Šatura, o. biskup Dr. D. Kaľata, Mons. D. Hru-Sovský a Dr. J. Šramek.

14. - 15. októbra sa uskutočnilo pod patronátom a metodickým vedením ÚSKI "Kresťansko-spoločenské stretnutie mladej a strednej {Slovenskej generácie" v Dortmunde, Nemecko. Ústredná téma pracovnej časti stretnutia bola Náš život v exile. Pracovnú časť viedol predseda ÚSKI, prednášali viacerí členovia ÚSKI. Duchovnú časť mal na starosti o. Š. Zloch, SVD, ktorý zastupoval SÚSCM v Ríme. Kultúrnu časť mali na starosti Ing. K. Tomko a p. Stanislav Gvora. V spolupráci s vedením Franziskus-Gemeinde Dortmund-Scharnhorst sa uskutočnili spoločné slávnostné, koncelebrované bohoslužby podľa byzantského obradu. V preplnenom miestnom kostole spieval počas bohoslužieb byzantský chór arcibiskupstva Paderborn. Slávnostnú 1 kázeň v nemčine mal predseda ÚSKI. Stretnutie treba hodnotiť ako E vhodnú reprezentáciu slovenských katolíkov v tejto oblasti Spolkovej republiky Nemecko.

1979:

2. apríla bolo ÚSKI zastúpené na audiencii predstaviteľov slovenských a českých spolkov vo Švajčiarsku u ministra vnútra Dr. Furgle-ra v Berne pri príležitosti 10. výročia okupácie Česko-Slovenska. Predsedu ÚSKI, vedúceho slovenskej delegácie, zastupoval Dr. J. Krkoška.

Počas VII. veľkonočného stretnutia mladej slovenskej generácie "Tatry 79" viacerí členovia ÚSKI predniesli hlavné referáty a viedli diskusie.

2.-3. júna usporiadalo ÚSKI v Dullikene, Švajčiarsko, III. sympóziu na centrálnu tému Kresťan v dnešnom svete. Stretnutie malo svoju tradičnú pracovnú, duchovnú a spoločensko-rekreačnú časť. Pracovnú časť programu tvorilo osem prednášok s diskusiami v pléne. Prednášateľmi boli: prof. Dr. M. S. Ďurica, prof. Dr. J. Prievoznik, prof. Dr. V. Perichta, Dr. Bernadič, Dr. Kvasnička, Dr. L. Kružliak, Dr. F. Braxátor a predseda ÚSKI. Duchovnú časť programu tvorili koncelebrované bohoslužby, počas ktorých kázali prof. Michal Lacko SJ a o. biskup Dr. D. Kaľata.

Počas sympózia udelil ÚV ÚSKI o. Rudolfovi Dilongovi, slovenskému básnikovi, veľkú zlatú putovnú Cyrilometodskú medailu s reťazou so záslužným diplomom, ktorý zhotovil akademický grafik Martin Oscitý.

Pri príležitosti tohto sympózia vydalo ÚSKJ zbierku lyrických próz Rudolfa Dilonga Stretnutie.

Referáty zo sympózia boli uverejnené v separátном čísle (č. 20) časopisu Echo. Stretnutie i Echo dostali všetci členovia ÚSKI, ako aj účastníci sympózií.

V júli zastupovali viacerí členovia ÚSKI, ako po iné roky, na kongrese "Kirche in Nöt" v Königsteine, Nemecko.

14. septembra sa zúčastnili zástupcovia ÚSKI (predseda a prvý podpredseda) na vysviacke o. arcibiskupa Dr. Jozefa Tomku v Ríme.

ÚSKI aktívne podporovalo prípravu a viedlo stretnutie Slovákov "Dortmund 79" v dňoch 12. - 14. októbra. Pracovná časť, ktorú viedol tajomník ÚSKI, mala ústrednú tému Naše poslanie v cudzine. Duchovnú časť mal na starosti o. Jozef Strečanský SDB. Počas spoločných bohoslužieb

s nemeckými farníkmi kázal o. J. Prievozník SDB. "Dortmund 79" možno celkove hodnotiť ako primeranú bázu pre ďalšie akcie podporované ÚSKI v Nemecku.

11. novembra sa predseda ÚSKI zúčastnil na slávnosti 90. výročia slovenského časopisu "Slovák v Amerike" v New Yorku. V mene ÚSKI pozdravil zhromaždenie Slovákov z USA. V ten istý deň za spolupráce vedenia farnosti sv. Jána Nepomuckého a Ing. Juraja Lupjana zorganizoval predseda pracovnú schôdzu v súvislosti so založením oblastnej pobočky ÚSKI v USA. Na schôdzi bolo prítomných 25 osôb z viacerých miest USA. Do výboru, ktorý mal pripraviť a zvolať plenárnu schôdzu pre založenie oblastnej pobočky, boli zvolení Ing. Eduard Garba, Dr. Kováčikova a Ing. Ján Valčičiak. Ing. Garba, predseda prípravného výboru, zvolal na 25. november do New Yorku schôdzu so zainteresovanými osobami. Prítomní napokon súhlasili so založením oblastnej pobočky pod podmienkou, že sa zmení názov organizácie, a to napr. na "Ústredie slovenských katolíkov v zahraničí" alebo "Klub slovenských katolíkov v New Yorku" a pod. Slovo "intelektuál" pôsobí, vraj, rušivo. V intenzívnom písomnom i osobnom kontakte s Ing. Garbom a inými vplyvnými ľuďmi v USA predseda zdôrazňoval, že názov nie je podstatný. Hlavná je práca v duchu ÚSKI. Vzhľadom k tomu, že ÚSKI je "celoslovenská" organizácia, vyvíja predseda podobné úsilie pri vytváraní oblastnej pobočky v Kanade (kontakty s prof. Dr. J. Kirschbaumom a Ing. J. Suchým) a najnovšie aj v Austrálii (písomné kontakty s prof. F. Vnukom). Pokiaľ ide o zmenu názvu ÚSKI, predseda zdôraznil, že na to je kompetentné iba generálne zhromaždenie.

1980:

Na medzinárodnom sympóziu ohľadom ľudských práv, ktoré organizovala Pax Romana 19. - 20. marca v Ženeve, z poverenia predsedu zastupovali ÚSKI o. Martin Mazák SDB a Dr. Arvéd Grébert. O. Mazák hovoril v pléne o postavení katolíkov na Slovensku. Dr. Grébert rozdal vedúcim činiteľom Pax Romana a účastníkom sympózia "Ohlas ÚSKI o situácii katolíckej Cirkvi a o porušovaní ľudských práv na Slovensku".

Niekoľkí členovia ÚSKI sa zúčastnili ako referenti na VIII. veľkonočnom stretnutí "Tatry 1980".

V dňoch 24. - 25. mája usporiadalo ÚSKI v Dullikene IV. sympóziu na ústrednú tému Zodpovednosť kresťana v spoločnosti. Základ všetkých referátov bol dekrét II. vatikánskeho koncilu o laickom apoštoláte. V pracovnej časti odzneli tri hlavné referáty, a to o. arcibiskupa Dr. J. Tomku, Dr. A. Hrabovca a predsedu ÚSKI. Kazateľmi počas bohoslužieb boli o. Ján Pius Krivý OP a o. biskup Kaľata. Konštruktívne diskusie v pléne boli na vysokej úrovni a v nepolemickom tóne. Aj tu sa ukázal veľký prínos ÚSKI, ako napísali účastníci sympózia, ako slovenského spoločenstva, ktoré plní úlohu katalyzátora, zanášajúc kresťanského ducha do exilovej spoločenskej, kultúrnej a politickej práce.

V rámci sympózia bola aj pracovná schôdza prítomných členov ÚSKI, na ktorej sa rozvinula diskusia o stratégii činnosti organizácie pre budúcnosť. Predseda opätovne zdôrazňoval potrebu decentralizácie činnosti ÚSKI, to znamená akcie v duchu ÚSKI v krajinách, kde Slováci žijú. Na schôdzi bol prijatý návrh "viesť diskusiu medzi členmi na diaľku" pomocou Obežníka ÚSKI. Dr. Hrabovec prevzal úlohu redakcie. Prvý Obežník už vyšiel, ďalšie budú nasledovať v zdokonalenejšej forme. Na tejto schôdzi prijali členovia ÚSKI návrh zvolať gén. zhromaždenie v Dullikene 6. júna 1981, a to pred zahájením V. sympózia.

Referáty zo IV. sympózia aj s praktickými závermi pre činnosť ÚSKI do blízkej budúcnosti vyjdú v separátnom čísle Echa.

Od 31. júla do 3. augusta zastupoval tajomník a viacerí členovia ÚSKI na kongrese "Kirche in Nöt" v Känigsteine, Nemecko.

V dňoch 4. - 10. augusta sa väčší počet členov aktívne zúčastnil na 1. svetovom festivale slovenskej mládeže (SFSM) vo Waldkraiburgu, Nemecko. ÚSKI bolo tiež v čestnom predsedníctve 1. SFSM.

Počas 1. SFSM - 4. augusta - zasadal aj rozšírený výbor ÚSKI. Na programe bolo hodnotenie činnosti za rok 1980, plánovanie akcií na r. 1981, zakladanie oblastných pobočiek v USA a Kanade, ako aj voľba kandidáta pre putovnú cenu ÚSKI (zlatá Cyrilometodská medaila) na rok 1981. Z viacerých navrhnutých kandidátov výbor jednohlasne zvolil Mons. Dr. Jozefa Vavroviča, predsedu SÚSCM v Ríme. Vyznamenanie udelí výbor ÚSKI počas V. sympózia v Dullikene. Terajší výbor tiež jednohlasne rozhodol, že budúcemu výboru bude odporúčať, aby po Mons. Vavrovičovi túto poctu udelil prof. Dr. J. Kirschbaumovi a po ňom prof. Michalovi Lackovi SJ.

Na tejto schôdzi požiadal predseda ÚSKI prof. Dr. J. Kirschbauma, aby pôvodnú putovnú cenu ÚSKŠ, Hlinkov pokál, odovzdal ÚSKI, a to na základe skutočnosti, že od r. 1962 je ÚSKI právnou pokračovateľkou ÚSKŠ. Prof. Dr. J. Kirschbaum prisľúbil predsedovi, že mu na písomné požiadanie Hlinkov pokál v budúcnosti slávnostným spôsobom odovzdá.

Nakoľko Hlinkov pokál predstavuje významnú "putovnú cenu", uvediem niekoľko poznámok k jeho histórii: Tento strieborný pokál darovalo ÚSKŠ pred 58 rokmi Mons. Andrejovi Hlinkovi k jeho šesťdesiatke. Mons. Hlinka si prijal, aby touto cenou poctilo ÚSKŠ každý rok zaslúžilú osobnosť slovenského národa. A tak sa v galérii nositeľov tejto ceny vystriedali najjasnejšie mená slovenských dejín uplynulého polstoročia.

Hlinkov pokál opatruje od r. 1944 prof. Dr. J. Kirschbaum, bývalý funkcionár ÚSKŠ a terajší prvý podpredseda ÚSKI. Prof. Kirschbaum oživil tradíciu odovzdávania Hlinkovho pokála vr. 1950 v USA, a to v mene seniorátu ÚSKŠ. Odvtedy boli touto cenou poctené mnohé vynikajúce osobnosti Slovákov v slobodnom svete (napr. A. Hrobák, Dr. Hletko, Mons. Mlynarovič, Rev. Kojiš, Ján Sabol, Štefan Roman, predseda Svetového kongresu Slovákov, o. biskup Grutka a prof. Dr. J. Kirschbaum).

V súvislosti s udeľovaním putovných cien ÚSKI musím na tomto mieste aspoň stručne spomenúť akciu "udelieť vyznamenanie ÚSKI Dr. A. Grébertovi pri príležitosti jeho 65. narodenín - 2. októbra 1980". Návrhy podali Dr. Rydlo, o. Martin Mazák SDB, prof. Dr. Bucko, Ing. Zelenay a iní. Vzhľadom na spomenuté rozhodnutie ústredného výboru zo 4. augusta a vzhľadom k tomu, že udelenie putovnej ceny na rok 1980 nebolo vôbec plánované (Cyrilometodskú medailu mal doterajší držiteľ o. Rudolf Dilong v USA, ktorému bola doručená namiesto v auguste 1979 až koncom r. 1979 alebo začiatkom r. 1980), predseda ÚSKI sa pokúšal - po konzultácii s členmi výboru - získať urýchlene (t. j. do októbra 1980) Hlinkov pokál od prof. Dr. J. Kirschbauma. Prof. Kirschbaum sa obával zveriť pošte tento historicky vzácny a čiastočne poškodený 60-ročný pokál. Je však ochotný odovzdať ho predsedovi ÚSKI osobne slávnostným spôsobom.

Predseda ÚSKI napokon informoval zainteresovaných navrhovateľov ako aj Dr. Gréberta, že udelenie Hlinkovho pokála prichádza do úvahy až v budúcnosti.

Pri príležitosti osláv 70. narodenín o. Jána Pia Krivého 27. septembra v Bazileji predseda ÚSKI vo svojom prejave na stretnutí slovenských veriacich s o. biskupom bazilejskej diecézy Dr. A. Hänggim a ďalšími švajčiarskymi hosťami vyzdvihol význam a poslanie slovenskej katolíckej misie v Bazileji a prínos slovenských katolíkov pre miestne cirkevné obce vo Švajčiarsku.

Z iniciatívy tajomníka ÚSKI rozposlalo viacerým popredným štátnym činiteľom (napr. Dr. Carstensovi, prezidentovi Nemecka, Helmutovi Schmidtovi, nemeckému kancelárovi, Dr. Kohlovi, Dr. Straussovi) vianočné a novoročné blahoželanía. Všetci sa osobnými listami poďakovali. V budúcnosti chceme túto akciu kvôli publicite rozšíriť.

1981:

7. marca zasadal výbor ÚSKI. Na programe bola príprava terajšieho gén. zhromaždenia, V. sympózia, ako aj program činnosti na rok 1981.

K úspechu IX. veľkonočného stretnutia "Tatry 1981" sa snažili prispieť viacerí členovia ÚSKJ ako "vedeckí moderátori".

Poslednou akciou terajšieho výboru je dnešné, piate jubilejné sympóziu na ústrednú tému "Kresťan v politike".

Záverom treba povedať, že zhrátajúc uvedenú, aj keď relatívne skromnú činnosť ÚSKI, terajší výbor splnil všetky uznesenia, ktoré mu posledné gén. zhromaždenie v Königsteine v r. 1977 uložilo.

Nakoniec si považujem za radostnú povinnosť poďakovať všetkým, ktorí sa o "fázu pracovného štartu ÚSKI na širšej báze" pričínili. Slová srdečnej vďaky patria predovšetkým všetkým referentom, kazateľom a konštruktívnym diskutérom na našich sympóziách a pracovných stretnutiach. A nadovšetko vrele ďakujem za pomoc všetkým bratom-spolupracovníkom ústredného výboru, dozornej a kontrolnej komisie.

Uznesenia VI. generálneho zhromaždenia ÚSKI dňa 6. júna 1981 v Dullikene, Švajčiarsko

1. Gen. zhromaždenie sa jednomyselne vyslovilo za to, aby doterajší názov organizácie "Ústredie slovenských katolíckych intelektuálov" (ÚSKI) ostal nezmenený.
2. Nakoľko je ÚSKI "celoslovenská" organizácia, ÚV ÚSKI sa bude usilovať o založenie oblastných pobočiek ÚSKI v USA, Kanade a Austrálii. (Oblastné pobočky môžu mať aj iný názov, ak to podmienky vyžadujú. Podstatné je, že pracujú v duchu ÚSKI, uznávajú stanovky ÚSKI a svoju činnosť koordinujú s ÚV ÚSKI.)
3. ÚV ÚSKI bude organizovať pre členov ÚSKI pravidelne duchovnú obnovu (pracovné stretnutie, panelovú diskusiu o aktuálnych náboženských otázkach).
4. ÚSKI usporiada každoročne, a to na Turice v Dullikene, Švajčiarsko, "ústredné sympóziu" na aktuálnu tému z náboženskej, sociálnej, politickej a kultúrnej oblasti.
5. ÚV ÚSKI sa bude snažiť organizovať "miestne sympóziá" v krajinách, kde sú k tomu predpoklady (napr. v Nemecku, Rakúsku, USA, Kanade) alebo podporovať podujatia Slovákov, ktoré zodpovedajú cieľom ÚSKI.
6. Gen. zhromaždenie jednohlasne schválilo "Štatút o udeľovaní putovných cien ÚSKI" a rozhodlo, že v celom znení vstúpi do platnosti od r. 1984. V rokoch 1981-1983 ostane udeľovanie putovných cien v kompetencii ÚV ÚSKI.
7. ÚV ÚSKI vypracuje v spolupráci s patričnými odborníkmi "Štatút o finančnom fonde pre slovenských študentov, ktorí spracúvajú slovenskú národnú problematiku z kresťanského stanoviska" a vymenuje členov komisie, ktorá sa bude zaoberať otázkou podpory.
8. Na krytie výdavkov spojených s rozšírením činnosti ÚSKI ÚV sa obráti na členov a priateľov ÚSKI s prosbou o dobrovoľné príspevky a bude skúmať možnosti nových finančných prameňov.